

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΘΡΥΛΟΥΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ

Ἡ μυστηριώδης ἐπιγραφή τοῦ θόλου. Ποιά εἶνε ἡ Εὐφρασία ; Ἡ συγκινητικὴ διήγησις τῆς γρηῃς. Ὁ στεναγμὸς τῶν ζώων. Οἱ ἀρχιτέκτονες τῆς Ἀγιά-Σοφίας. Μερικὲς λεπτομέρειες τῆς οἰκοδομῆς.

Ὅταν ἐτελειώσῃ τὸ χτίσιμὸ τῆς Ἀγίας Σοφίας, ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς διέταξε τοὺς τεχνίτες νὰ προσθέσῃν στὸ θόλο μὲ γιγαντιαία χρυσὰ γράμματα τὴν ἀκόλουθὴ ἐπιγραφή :

«Ὁ Ἰουστινιανὸς ἀμείροισ τὸν ναὸν τοῦτον τῆ δόξῃ τοῦ Θεοῦ».

Ἡ διαταγὴ ἐδόθη τὴν παραμονὴν τῶν ἐγκαινίων, καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ, βέβαιος γιὰ τὴν πιστὴ ἐκτέλεσίν της, ἐπῆγε τὴν ἄλλη μέρα στὸ Ναὸ ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸν Πατριάρχη καὶ τοὺς ἀδελφούς κ' ἐκάθησε στὸ χρυσοῦ τοῦ θρόνου. Ἐξαφνα, ὑψώνοντας τὰ μάτια, ἐδιάβασε τὴν ἐπιγραφή αὐτή :

«Εὐφρασία ἀμείροισ τὸν Ναὸν τοῦτον τῆ δόξῃ τοῦ Θεοῦ».

Τότε ἐρωτᾷ τὸν Πατριάρχη ποῦ καθότανε πλάγι του :

— Τι σημαίνει αὐτὸς ὁ ἐμπογιμὸς ; Δὲν διέταξε νὰ χαρυχθῇ τ' ὄνομά μου στὸ θόλο ; Ποιά εἶνε αὐτὴ ἡ Εὐφρασία ; Θέλω νὰ μάθω γιὰ τὴ γυναίκα αὐτή !

Ὅλοι ὅσοι βρισκότανε στὰ ἐγκαινία τοῦ ναοῦ ἀνάτατοι κληρικοί, ἀδελφοί, τιτλοῦχοι κλπ. ἐρωτήθησαν, ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἤξερε νὰ δώσῃ πληροφoρίες. Ἐνῶ ὁ Αὐτοκράτωρ καθότανε σιωπηλὸς καὶ βυθισμένος σὲ σκέψεις, ἕνας φτωχὸς ἐργάτης ποὺ εἶχε καθάρισε τὸ μαρμαρένιο δάπεδο τοῦ ναοῦ, ἐπλησίασε τὸν Αὐτοκράτορα μὲ ταπεινὴν καὶ ζήτησε νὰ τοῦ ὁμιλήσῃ.

— Λέγει Τι θέλεις ; ρώτησε ὁ Ἰουστινιανός.

— Ἐξώ μιά φτωχὴ γυναίκα ποὺ ὀνομάζεται Εὐφρασία. Κάθετα ἐδῶ κοντά, ἀλλὰ εἶνε ἀρρωστή, σχεδὸν κατὰκοιτη.

— Ἄς τὴ φέρουν ἄμέσως ἐδῶ ! διέταξε ὁ Αὐτοκράτωρ.

Ἀμέσως ἔτρεξαν διάφοροι θαλαμηπόλοι τοῦ Παλατιοῦ νὰ ἐκτελέσουν τὴ διαταγὴ. Καὶ σὲ λίγο ἔφεραν μιά γρηούλα ποὺ ἔτρεμε ἀπὸ τὸ φόβο της. Ὁ Ἰουστινιανὸς τὴν ρώτησε :

— Ὀνομάζεσαι Εὐφρασία ;

— Ναι, πολυχρονιμένη Βασιλῆ μου! ἀπήντησε ἡ γρηούλα.

— Τί ξέρεις γιὰ τὴν ἐπιγραφή αὐτή ; τὴν ἐρώτησε καὶ πάλι

δείχνοντας τὰ χρυσὰ γράμματα τοῦ θόλου.

Ἡ γρηούλα ἐδιάβασε καὶ ὁ φόβος της δυνάμωσε.

— Δὲν ξέρω τίποτα, βασιλῆ μου !

— Μὰ αὐτὸ εἶνε ἀνυπόφορο ! ἐρώναξε ὁ Ἰουστινιανός. Ἴσως σ' αὐτὴ τὴν ἰδέσθαι νὰ εἶνε ἀνακαταμένος ὁ Διάβολος ! Μίλα ! Ἐξηγήσου ! Βλέπεις ὅτι τ' ὄνομά σου εἶνε ἐκεῖ ὅπου ἔπρεπε νὰ εἶνε τὸ δικό μου ! Σὲ τί ἔχεις συντελέσει ἐπὶ στὸ χτίσιμὸ τῆς ἐκκλησίας ;

— Μεγάλει βασιλῆ, σὲ τίποτα ! Τί θὰ μπορούσα νὰ κάμω ἐγὼ ἡ φτωχὴ !

— Σὲ τίποτα δὲν συνετέλεσες ; Ἀλλὰ μοῦ εἶπαν ὅτι κατοικεῖς ἐδῶ κοντά... Σκέψου, θυμῆσου ! Δὲν ἔκανες τίποτα, δὲν εἶπες τίποτα, δὲν καταπάστιχες τίποτα γιὰ τὴν ἐκκλησία ;

— Βασιλῆ μου, ἔκανα γὰτι μικρὸ, ἀλλὰ εἶνε τόσο τιποτένιο ποῦ ντρέπομαι νὰ τοῦ πῶ.

— Μίλησε σὲ διατόσσω ! Μὴ φοβάσαι, γερόντισσα. Πές μου τα ὅλα !

Τότε ἡ γρηὴ ἐπῆγε κοντιέρα στὸν Αὐτοκράτορα ποῦ περιστοιχίζετο ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς καὶ τὸν Πατριάρχη καὶ διηγῆθηκε τὴν ἀκόλουθὴ ἱστορία :

— Ἦμωνα κατὰκοιτὴ στὸ γρεββάτι μου, ὅταν ἔξαφνα ἄκουσα ἀγομαχητὰ καὶ μουγγρισμάτα βωδιῶν καὶ ἀλόγων, ποὺ περνοῦσαν κάτω ἀπὸ τὸ σπίτι μου σφρονοντας τὰ ὀγκωδὴ μύσημα γιὰ τὸ χτίσιμὸ τῆς ἐκκλησίας, τὰ μεγάλα δομάρια καὶ τὰ κόρα φροτομένα μὲ πλῆθος. Ἐνοίσα μὲγάλῃ λύπησῃ γιὰ τὰ καϊμένα τὰ ζῶα. Ἀμα γίνηκα λιγάκι καλλιτέρας, ἐσυλλογίστηκα πὸς θὰ μπορούσα ν' ἀνακομίσω τὰ ὑπομονετικὰ ζῶα ποὺ δὲν ἔχουν φωνὴ νὰ ποῖν τὸν πόνο τους καὶ ὅμως εἶνε πλάσματα τοῦ Θεοῦ κ' αὐτὰ... Ἐπῆρα λοιπὸν τὸ στρώμα μου τὸ ἀχερένιο, βγήκα ἔξω, τὸ ἀνοῖξα καὶ σκόρπισα ὅλα τ' ἄχαρα στὸν ἀνηφορικὸ δρόμο... Τ' ἄχαρα ἦταν λίγα, ἀλλ' ἐνῶ τὰ ἔρριχνα κατὰ γῆς ἐπλήθησαν— ἐπλήθησαν καὶ σκέασαν ὅλο τὸ δρόμο. Ὅσο τότε τὰ ζῶα περνοῦσαν χωρὶς ἀγομαχητὰ, καὶ τραβοῦσαν πολὺν εὖζολα τὰ φορτία τους, καὶ τὸ χτίσιμὸ τοῦ ναοῦ τέλειωσε περὶ γογγυσο...

Ὁ Ἰουστινιανὸς σηκώθηκε ἀπὸ τὸ θρόνο του. Ἦταν δακρυσιμένος. Δίνοντας τὸ βασιλικὸ του χερί στὴ γρηά, εἶπε στοὺς ἀδελφούς :

— Φέρετε αὐτὴ τὴ γυναίκα μὲ μεγάλη προσοχὴ στὸ παλάτι καὶ περιποιηθῆτε τὴν. Γιατὶ ἔχει μαζὶ τῆς τῆ χάρι τοῦ Θεοῦ ποὺ δημιουργεῖ τὸ θαῦμα !

Ἐπειτα, ἐκοίταξε τὴν ἐπιγραφή καὶ εἶπε :

— Τὸ ὄνομα τῆς Εὐφρασίας νὰ μείνῃ ! Εἶνε ἀξία μεγαλειότηος τιμῆς ἀπὸ μένα !...

Οἱ ἀρχιτέκτονες ποὺ ἐπιστάτησαν στὴν οἰκοδομὴ τῆς Ἀγίας Σοφίας ἦταν δύο : Ἀνθέμιος ὁ ἐκ Τράλλεων καὶ Ἰσίδωρος ὁ Μιλήσιος. Ἐχαν στίς διατάξεις τους 100 ἀρχιτεχνίτες, ἀπὸ τοὺς ὁποίους καθένας διηύθυνε 100 χτίστες. Ὅστε ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι ἦταν δέκα χιλιάδες ἄνθρωποι.

Ἡ μεγαλειότερη δυσκολία ἦτανε στὴν οἰκοδομὴ τοῦ τεραστίου θόλου, ὁ ὁποῖος δικαίως θεωρεῖται ἀρχιτεκτονικὸ κατόρθωμα γιατί δὲν στηρίζεται σὲ συνθησιμένους τοίχους, ἀλλὰ σὲ τέσσερες ἀψίδες.

Γιὰ τὴν Ἀγία Σοφία ἐδαμπανήθησαν 300.000 λίρες χρυσοῦ, δηλαδὴ σημερινὰ Γαλλικὰ φράγκα 1.500.000.000.

ἔανε ἀρματωμένοι μαζὶ μὲ πολλοὺς συγγενεὶς καὶ φίλους τους καὶ περικυκλώσανε τὸ σπίτι τῆς Μπουμπουλίας. Μὲ φοβέρας καὶ βοισίς οἱ Κούτοηδες γυροῦσαν τὸ κορίτσι.

Ἡ Μπουμπουλία δισπαροειμένη καὶ ἀπὸ πρὶν μὲ τοὺς Κούτοηδες, ὁρμητικὴ καὶ ἀκούρητῃ στὴ γλώσσα γυναίκα, ἀπαντοῦσε ἀπὸ μέσο ὅτι δὲν εἶχε κανένα κορίτσι καὶ ὅτι ὁ γυμὸς της ἔλειπε. Ἀπάνω στὴν ὥρα, φθάνει καὶ ὁ ἀδελφός της Μπουμπουλίας, ὁ καπετὰν Μανώλης Ὁρλώφ, ποὺ ἦταν γαμπρὸς τῶν Κούτοηδων γιατί εἶχε πάρει γυναίκα ἄλλη μεγαλιότερη ἀδελφῆ τῆς Βγενιώσ. Δὲν θὰ μπορούσε λοιπὸν ἀνηγιός καὶ θεῖος νὰ πάρου, μὲ τὴν ἀδεία τῆς ἐκκλησίας, δύο ἀδελφάδες. Τὰ εἶπε αὐτὰ τῆς Μπουμπουλίας ὁ Ὁρλώφ καὶ προστάθῃσε νὰ πρὸλαβῇ τὰ ἐπακόλουθα. Οἱ Κούτοηδες πιστεύσανε ὅτι ἡ Μπουμπουλία ἦταν συνένοχη στὴν ἀπαγωγὴ καὶ ὅσο δυνάμουν ὁ θυμὸς τους ζητοῦσαν νὰ σπᾶσουν τὴν πόρτα καὶ νὰ μπουῖν μέσα νὰ πάρου τὴν κόρη. Ὁ καπετὰν Μανώλης Ὁρλώφ βγήκε ἔξω, τοὺς ἠούχασε ὅσο μπουροδοὶ καὶ φώναξε ἀπὸ κάτω στὴν ἀδερφή του :

— Λασκαρίνα ! Λασκαρίνα ! Ἔβγα στὸ παράθυρο !

Ἡ Λασκαρίνα, ἀκούγοντας τὴ φωνὴ τοῦ ἀδελφῆ της, ἀνοῖξε τὸ παράθυρο καὶ πρόβαλε. Μὰ τότε ἀναγερ δυνατώτερος ὁ καυγᾶς μὲ βοισίς καὶ μὲ φοβέρας. Ἐξαφνα, ἔνα ἀπὸ τ' ἀδέρφια τῆς Βγενιώσ, ὁ Γιάννης Κούτοηδες ἔθοιξε ἀπὸ κάτω μὲ πιστολιὰ καὶ τὴ σκοτώσε. Ἡ σφαῖρα σφηνώθηκε στὸ κεφάλι της. Ἡ Μπουμπουλία ἔπεσε σὺν κερανόσπληκτῃ. Θὰ γινόντουσαν τότε καὶ χειρότερα στὸ νησί, ἂν δὲν μιλάνεμε στὴ μέση οἱ πρὸν ὀνομοὶ Σπεισιώτες καὶ οἱ γέροι νὰ τοὺς χοροῖσαν.

Μετὰ τὸ τραγικὸ αὐτὸ ἐπεισόδιο, οἱ Κούτοηδες δεχτήκανε νὰ δώσουν τὴ Βγενίω στὸ Γιάννουζα, καὶ σὲ λίγες μέρες γίνηκε ὁ γάμος τους.

Τὸ κορίτσι τῆς Μπουμπουλίας μὲ τὴ σφαῖρα ποὺ τὴ σκοτώσε σάζεεται, καὶ φυλάγεται μὲ εὐλάβεια ἀπὸ τὴν οἰκογένεια Μπουμπουλῆ στὴν Ἱδιόκτητῃ ἐκκλησία τους, στὸν Ἅγιο Ἰωάννη, στίς Σπέτσες.

